

Avaleht>Teie õigused>Süüdistatavad (kriminaalmenetlused)

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

soome keel

Järgmised keeleversioonid: on juba tõlgitud.

Swipe to change

Süüdistatavad (kriminaalmenetlused)

Soome

Nendel teabelehtedel selgitatakse, mis juhtub, kui isikut kahtlustatakse või süüdistatakse õigusrikkumises, mida menetletakse kohtus. Teavet väiksemate õigusrikkumiste, näiteks liiklusnõuete rikkumise kohta, mille puhul kohaldatakse tavaliselt kindlasummalist karistust, näiteks rahatrahvi, leiate teabelehtelt nr 5. Kui te olete kuriteo ohvriks langenud, leiate kogu teabe oma õiguste kohta siit.

Kriminaalmenetlus

Kriminaalmenetluse tavapärased etapid on järgmised.

Kriminaaluurimine

Süüdistuse esitamise ja prokuröri muude otsuste tegemise kaalumine

Kohtumenetlus

Karistuse täideviimine

Üksikasjad kriminaalmenetluse kõikide etappide ja oma õiguste kohta leiate teabelehtedelt. See teave ei asenda õiguslast nõu ning selle eesmärk on vaid anda juhiseid.

Euroopa Komisjoni roll:

Euroopa Komisjonil ei ole liikmesriikide kriminaalmenetluses mingit osa ning komisjon ei saa teid kaebuste korral aidata. Nendelt teabelehtedelt leiate teavet selle kohta, kuidas ja kellele kaebus esitada.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

1 – Õiguslaste nõu saamine

2 - Minu õigused kohtueelse uurimise ajal

Ülekuulamine

Vahistamine

Esimene kohtulik arutelu

Enne kohtuistungit

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine

Keelelised õigused

3 - Minu õigused kohtumenetluse ajal

4 - Minu õigused pärast seda, kui kohus on langetanud otsuse

5 – Liiklusnõuete rikkumised

Seonduvad lingid**Kriminaalmenetlus piirkonnakohtus**

Viimati uuendatud: 15/01/2020

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

1. Õiguslaste nõu saamine

Kui te olete kaasatud mingil viisil kriminaalmenetlusesse, on sõltumatu õiguslaste nõu saamine väga tähtis. Teabelehtedelt leiate teavet selle kohta, millal ja millistel tingimustel on teil õigus olla esindatud advokaadi poolt. Lisaks leiate nendelt teavet selle kohta, mida advokaat teie jaoks teeb. Sellel üldisel teabelehel esitatakse teave selle kohta, kuidas leida advokaat ja kuidas kaetakse tema tasud, kui te ise maksta ei suuda.

Kuidas leida advokaat?

Kuriteos kahtlustataval on alati õigus advokaadile. Politsei võib kahtlustatavalt küsida, kas ta vajab advokaati, kuid seaduse kohaselt vajab kahtlustatav advokaati alles siis, kui ta on kinni peetud, vahistatud või vangistatud. Ülekuulataval on tavaliselt õigus oma valitud advokaadile. Kahtlustatavale võib advokaadi määrata ka politsei, kui kahtlustatav arvab, et tal on advokaati vaja, kuid ta ei tea, kuidas advokaati leida.

Soomes ei ole n-ö advokaatide monopoli, st kõik, kellel on õigusteaduse diplom, võivad tegutseda advokaadina (asjaomast seadust vaadatakse praegu läbi).

Kriminaalasjadele spetsialiseerunud advokaati võite otsida **Soome advokatuuri** (Suomen Asianajajaliitto) veebilehelt. Samuti võite abi saada õigusabibüroolt (õigusabibüroode kontaktandmed leiate **siit**).

Advokaaditasu maksmine

Advokaaditasu peate enamasti maksma ise. Vähekindlustatud inimesed võivad saada riigi õigusabi. Sellisel juhul maksab riik advokaaditasu kas täielikult või osaliselt. Kui kahtlustatavat kahtlustatakse sellise kuriteo toimepanemises, mille eest on ette nähtud vähemalt neljakuuline vanglakaristus, võidakse talle tema taotluse korral määrata kaitsja. Kaitsja tasu maksab riik. Kui kahtlustatav mõistetakse kuriteo toimepanemises süüdi, peab ta kaitsja tasu riigile tagasi maksma, välja arvatud juhul, kui tema sissetulek on nii väike, et tal on õigus saada riigi õigusabi. Kahtlustatava makstav tasu määratakse kindlaks samade põhimõtete alusel nagu õigusabi määramise korral.

Kaitsjana võib tegutseda riigi õigusabi pakkuv õigusnõustaja, advokaat või muu jurist. Kui kahtlustatav soovib, et tema kaitsja oleks mõni konkreetne jurist, siis tavaliselt see jurist kaitsjaks ka määratakse.

Lingid

 Suomen Asianajajaliitto – Soome advokatuur

 Finnish Bar Association

 Finlands Advokatförbund

 Oikeusaputoimistojen yhteystiedot – Õigusabibüroode kontaktandmed

 [Contact information of the public legal aid offices](#)

 [Kontaktinformation för rättshjälpsbyråerna](#)

 [Oikeusavun myöntämistä koskevat tulorajat – Sissetuleku piirmäärad tasuta õigusabi andmisel](#)

 [Inkomstgränser för beviljande av rättshjälp](#)

Viimati uuendatud: 30/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

2. Minu õigused kohtueelse uurimise ajal

Mis on eeluurimise eesmärk?

Politseil on kohustus algatada eeluurimine, kui on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist. Politsei võib kahtlusest kuulda kuriteoohvri käest. Politsei võib kuriteo toimepanemise kahtlustest teada saada ka muul viisil ning seejärel tuleb algatada eeluurimine (näiteks võib politsei ise avastada kuriteo toimepanemise).

Millised on uurimise etapid?

Eeluurimise käigus püütakse koguda teavet kuriteo toimepanemise ja sellesse kaasatud isikute kohta ning koguda tõendeid, mida on vaja hiljem kohtumenetluse ajal süüdistuse määramisel. Eeluurimist toimetab politsei või mõnel juhul Soome piirivalve, sõjavägi või Soome toll. Kõikidele ametiasutustele, kes võivad toimetada uurimist, viidatakse siinsetel teabelehtedel kui politseile.

Ülekuulamine

Politsei võib teid kutsuda jaoskonda ülekuulamisele. Politsei võib teile ka helistada ja teid telefoni teel üle kuulata. Ülekuulamise eesmärk on teada saada, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja seda, et selle olete toime pannud teie.

Vahistamine

Teil on kohustus kutse saamisel ülekuulamisele ilmuda. Vastasel korral võib politsei kohaldada sundtoomist. Lisaks võib politsei teid sellisel juhul vahistada.

Esimene kohtulik arutelu

Kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust, peab eelistung toimuma nelja päeva jooksul pärast teie kinnipidamist. Kohus korraldab eelistungi ja otsustab, kas teid tuleb kinni pidada või vabaks lasta. Kinnipidamise korral määrab kohus ka hiliseima kuupäeva, millal teile tuleb süüdistus esitada.

Kui politsei ei taotle kinnipidamismäärust, võib teie asja esimene kohtulik arutelu toimuda alles kohtuistungil.

Prokuröri kaalutlused süüdistuste osas enne kohtuistungit

Enne kohtuistungit toimetab politsei eeluurimist ja kogub kõik saadud materjalid eeluurimistoimikusse. See toimik esitatakse prokurörile. Prokurör teeb seejärel otsuse, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja seda, et kuriteo panite toime teie.

Politsei peab teid ja teie advokaati teavitama eeluurimise käigust ja tõenditest, mille nad on leidnud seoses teie süüga kuriteos. Te võite enda kaitseks tõendeid koguda ka iseseisvalt või advokaadi abiga ning taotleda nende lisamist eeluurimismaterjalidele.

Enne kohtuistungit võib toimuda mitu ülekuulamist. Samuti võib toimuda mitu eelistungit.

Minu õigused uurimise ajal

Täpsema teabe saamiseks teie õiguste kohta uurimise erinevate etappide ajal klikkige allolevatel linkidel.

Ülekuulamine (1)

Vahistamine (2)

Esimene kohtulik arutelu (3)

Enne kohtuistungit (4)

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine (5)

Keelelised õigused (6)

Ülekuulamine (1)

Miks võib politsei soovida mind üle kuulata?

Kui politsei kahtlustab, et te teate midagi väidetava kuriteo kohta, võidakse teid üle kuulata. Ülekuulamise eesmärk on saada teavet väidetava kuriteo ja selle toime pannud isiku kohta. Teid võidakse üle kuulata ka siis, kui politsei soovib teada saada kuriteost tulenevaid hüvesid, isegi kui teid kuriteos ei kahtlustata.

Kas mulle tutvustatakse minu õigusi?

Politsei peab teid teavitama teie staatusest ülekuulamisel (kuriteoohver/kahtlustatav/tunnistaja) võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt enne ülekuulamise algust. Reeglina on teil õigus advokaadile ülekuulamise ajal, kui olete kas ohver või kahtlustatav. Kui teid kuulatakse üle kahtlustatavana, peab politsei teile selgitama ka seda, milles teid kahtlustatakse.

Kui politsei on teid kinni pidanud seetõttu, et teid kahtlustatakse kuriteos, või kui teid on kinni peetud või vahistatud, peab politsei teile viivitamata teatama teie õigusest kasutada advokaadi abi. Üldiselt ei ole te kohustatud vastama ühelegi küsimusele advokaadi juuresolekuta, juhul kui olete advokaati nõudnud. Teil tuleb ülekuulajale siiski alati esitada oma täpsed isikuandmed, isegi kui advokaat ei ole kohal.

Politseil on kohustus kohelda teid ülekuulamisel rahulikult ja mõistusepäraselt. Politsei ei või esitada teadlikult valeandmeid, aluseta lubadusi või väljamõeldud asjaolusid seoses ühegi spetsiaalse hüvega ega ülekuulatatav kurnata, ähvardada või sundida ega kasutada muid sobimatuid vahendeid või meetodeid isiku tahtejõu, mälu, otsustusvõime või -vabaduse mõjutamiseks, et saada temalt ülestunnistust või mõjutada esitatavat avaldust.

Mis saab siis, kui ma ei räägi kohalikku keelt?

Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, kutsub politsei teile ülekuulamise ajaks appi tõlgi. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelised õigused \(6\)](#). Mõned politseinikud võivad ülekuulamisel kasutada inglise keelt. Te ei pea tõlgile maksma. Tõlk peab tõlkima politsei küsimused teile ja teie vastused.

Samuti loeb tõlk ülekuulamise lõpus koos teiega ülekuulamisprotokolli läbi ning seejärel on teil võimalus juhtida tähelepanu politsei ebatäpsustele protokoll koostamisel. Protokolli tähelepanelik lugemine koos tõlgiga on väga tähtis, sest seal sisalduvat võib teie vastu kohtus kasutada.

Kas ma võin kasutada advokaati?

Reeglina teil on alati õigus kasutada ülekuulamise ajal advokaati, olenemata sellest, kas teid on vahistatud või mitte. Üldiselt ei ole teil kohustust vastata ühelegi küsimusele advokaadi juuresolekuta. Kui vajate tõlki, võite tema abi kasutada ka advokaadiga suhtlemisel.

Kui teate, millist advokaati te soovite kasutada, võite paluda politseil temaga ühendust võtta. Kui te ei tea ühtegi advokaati, leiab advokaadi teile politsei. Politsei võib teile anda ka kriminaalasjadega tegelevate advokaatide nimekirja või Soome Advokatuuri liikmeteks olevate advokaatide nimekirja. Te võite advokaadi seejärel ise valida ja politsei võtab temaga ühendust.

Kas a pean vastama politsei küsimustele?

Te peate alati esitama politseile oma õiged isikuandmed. Muudele küsimustele te vastama ei pea. Kui teate midagi, mis aitaks kuritegu lahendada ja eemaldada teie suhtes esinevad kahtlused, võib küsimustele vastamine olla mõistlik. Te peaksite küsimustele vastamise osas konsulteerima oma advokaadiga.

Politseil on ka kohustus järgida õigusnorme, milles käsitletakse ülekuulamiseks lubatud aegu. Tavaliselt ei tohi ülekuulamist korraldada ajavahemikul 22.00–7.00. Täiendavat teavet ülekuulamiseks lubatud aegade kohta leiate [siit](#).

Kas politsei võib minu isiku läbi otsida ja võtta minult sõrmejälgi?

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, on politseil õigus võtta teilt sõrmejälgi. Poliseil on õigus teie isik läbi otsida, st kontrollida teie riietuse sisu või teiega kaasasolevaid asju, kui teid kahtlustatakse kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus on vähemalt kuus kuud vangistust, või kui väidetavat kuritegu on kuriteona nimetatud [§ 10. sunnimeetmete seaduse](#) 10. osa 5. peatükis.

Politseil on õigus teie isik läbi otsida, sealhulgas võtta vereproov või muul viisil teid läbi vaadata, kui teid kahtlustatakse kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus ületab kuuekuulise vangistuse või kui kuritegu on mainitud [§ 11. sunnimeetmete seaduse](#) 11. osa 5. peatükis. Praktikast võidakse isik läbi otsida selliste tavapärasemate kuritegude puhul, nagu vargus, raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu ja narkootikumidega seotud kuritegu. Selle käigus võidakse võtta DNA-proov.

Vahistamine (2)

Miks võib politsei mind vahistada?

Vahistamise eesmärk on tagada eeluurimise toimumine. Politsei võib teid vahistada, kui teid kahtlustatakse raskes kuriteos, mille eest ette nähtud maksimaalne karistus on kaks aastat vangistust. Sellisel juhul ei ole politseil vaja ühtegi muud põhjust vahistamiseks, kui piisavalt tõsine kahtlustus, et kuriteo olete toime pannud teie.

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, näiteks raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu või vargus, võidakse teid vahistada, kui lisaks väidetavale kuriteole on neil alus kahtlustada, et te võite:

põgeneda või muul moel uurimisest kõrvale hoida,

muuta asja uurimise raskemaks või

panna toime uusi kuritegusid.

Lisaks võib politsei teid vahistada, kui nad teid ei tunne ja teie keeldute neile oma nime või aadressi teatamast või annate ilmselgelt vale nime või aadressi.

Politsei võib teid vahistada samuti siis, kui teil ei ole Soomes alalist elukohta ja on tõenäoline, et võite riigist lahkuda uurimisest, kohtumenetlusest või karistuse täideviimisest kõrvalehoidmiseks.

Otsuse teie vahistamiseks teeb sellekohast õigust omav riigiametnik ning kohtumäärust ei ole vaja. Vahistamisotsuseid tegevate riigiametnike hulka kuuluvad kõrgema auastmega politseinikud, prokurör ja kõrgema auastmega tolli- ja piirivalveametnikud. [§ 6. sunnimeetmete seaduse](#) 6. osa 1. peatükk sisaldab sätteid vahistamisõigusega riigiametnike kohta.

Mida mulle öeldakse vahistamisel?

Politsei peab teile teatama vahistamise põhjuse kohe, kui teid on vahistamismääruse alusel vahistatud või kinni peetud. Samuti peavad nad teie palvel vahistamisest teatama teie pereliikmele või lähedasele isikule, välja arvatud juhul, kui see võib uurimist raskendada.

Ma ei oska kohalikku keelt. Kas mul on õigus kasutada tõlgi abi?

Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, kutsub politsei teile appi tõlgi. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelisel õigused \(6\)](#). Mõnikord võivad politseinikud viia ülekuulamise läbi inglise keeles, kui te mõlemad leiate, et saate inglise keeles hakkama. Kui tõlki ei ole, ei pea te küsimustele vastama.

Kas ma võin kohtuda oma advokaadiga?

Kui teid on vahistatud, on teil alati õigus kohtuda oma advokaadiga. Teie palvel määratakse teile ka õigusnõustaja. Tema tasu maksab riik. Te võite advokaadi ise valida, kuid tal peab olema akadeemiline kraad õigusteadustes.

Teil on õigus rääkida oma advokaadiga politsei juuresolekuta ning teie jutuajamist ei või pealt kuulata ega lindistada. Kui teil on vaja tõlgi abi, võib ta viibida teie ja advokaadi vahelise vestluse juures.

Kas ma pean vastama politsei küsimustele?

Te ei pea vastama ühelegi politsei küsimusele, kuid peate esitama isikuandmed. Mõnikord on küsimustele vastamine teie huvides, kuna te aitate sellega tuua selgust toimunusse ning kahtlused teie suhtes võivad väheneda. Kui kohus arutab teie süüd, võidakse arvestada asjaolu, et te ei vastanud küsimustele. Küsimustele mittevastamine ei ole iseenesest siiski piisav põhjus karistuse määramiseks.

Mis juhtub, kui ma ütlen midagi, mis võib kahjustada minu kohtuasja?

See on teie põhiõigus, et te ei pea aitama tõendada oma süüd. See tähendab, et teil puudub kohustus anda teie süüd toetavaid ütlusi.

Kui te siiski otsustate anda ütlusi vaid kohtus, peate olema valmis selgitama varasemat vaikimist. Kohtul on õigus arvesse võtta asjaolu, et te ütlesite alles kohtus, et viibisite kuriteo toimepanemise ajal mujal. See võib kahjustada teie ütluste usaldusväärsust.

Kui te mainite ülekuulamisel midagi sellist, mis hiljem osutub teie kohtuasja kahjustavaks, võidakse teie ütlusi kasutada teie vastu. Kui te annate kohtus ja ülekuulamisel erinevaid ütlusi, peate suutma seda selgitada. Kohus ei pea teie ütlusi muidu usaldusväärseks.

Kas ma võin võtta ühendust oma pereliikmetega?

Teil on õigus olla ühenduses oma lähedastega, näiteks pereliikmetega, välja arvatud juhul, kui politseil on tõsine põhjus teie suhtlemist piirata. Samuti peab politsei viivitamata teatama vahistamisest teie lähedastele, välja arvatud juhul, kui see võib raskendada uurimist.

Ma olen pärit teisest liikmesriigist. Kas ma võin ühendust võtta oma riigi saatkonnaga?

Teil on õigus võtta ühendust oma riigi saatkonnaga, välja arvatud juhul, kui politseil on tõsine põhjus piirata teie suhtlemist. Üldiselt teavitatakse saatkonda hiljemalt siis, kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust.

Kas politsei võib võtta minult sõrmejälgi? Kas minu DNA-proov registreeritakse?

Üldiselt võtab politsei teie vahistamise korral teilt sõrmejälgi ja registreerib teie DNA-proovi.

Kas politsei võib minu isiku läbi otsida?

Politsei võib anda käsu teie isiku läbiotsimiseks. See võib olla teie personaalne läbiotsimine, et teada saada, mis on teie riietes või teiega kaasas, või füüsiline läbiotsimine, mis hõlmab teie läbivaatust, vereproovi võtmist või teie keha uurimist muul viisil.

Kui teie isiku läbiotsimiseks on vaja teha meditsiiniline ekspertiis, võib seda teha vaid arst. Muudel juhtudel teeb seda politsei või tervisespetsialist.

Õigusaktides on esitatud tingimused, millal on isiku läbiotsimine lubatud; näiteks kahtluse tõsiduse määr. Praktikas on politseil lubatud isik läbi otsida kõikide selliste tavapärasemate kuritegude puhul, nagu vargus, raskendavatel asjaoludel toime pandud isikuvastane kuritegu ja narkootikumidega seotud kuritegu.

Mis juhtub, kui mind vahistatakse Euroopa vahistamismääruse alusel?

Kui teine liikmesriik on teinud Euroopa vahistamismääruse, võib teid vahistada ja pidada kinni eesmärgiga anda teid välja vahistamismääruse teinud liikmesriigile. Eelistungi ajal on teil õigus õigusnõustajale ja tõlgile. Riik maksab nende tasud ning te ei pea neid tasusid riigile hüvitama. Advokaadi võite valida ise samamoodi nagu siis, kui teid kahtlustatakse kuriteos.

Esimene kohtulik arutelu (3)

Miks korraldatakse esimene kohtulik arutelu?

Kui politsei taotleb teie kinnipidamismäärust, peab teie kinnipidamise kohta otsuse tegema kohus. Kui teid ei ole kinni peetud ja politsei ei taotle teie kinnipidamismäärust, toimub esimene kohtulik arutelu tavaliselt alles [☞ kohtuistungil](#).

Kui teid on vahistatud, peab politsei taotleva teie kinnipidamismäärust esimesel võimalusel ja hiljemalt enne kella 12.00 kolmandal päeval pärast teie tabamist. Vastasel korral tuleb teid vabastada. Kohus peab menetleva kinnipidamismääruse taotluse viivitamata.

Kui te olete vahi all, tuleb kinnipidamismääruse taotlus esitada hiljemalt nelja päeva jooksul pärast teie tabamist. Kohus korraldab eelistungi ja otsustab, kas teid tuleb kinni pidada või vabaks lasta. Selle asemel, et otsustada teid kinni pidada, võib kohus kohaldada teie suhtes reisimiskeeldu.

Kinnipidamisega samaaegselt võib kohus anda ka käsu piirata teie suhtlemist. See tähendab, et teie kinnipidamise alguses ei tohi te ühendust võtta ühegi isikuga peale advokaadi.

Soomes ei kohaldata kaitsjoni ehk teisisõnu ei saa te maksta kohtule teatavat summat, et kohus lubaks teid kohtuistungini vabaks.

Kas mul on õigus advokaadile?

Eelistungil on teil õigus advokaadile. Teie taotlusel peab advokaadi määrama teie õigusnõustajaks, mis tähendab, et riik maksab esmajärjekorras tema tasud. Teil on ka õigus end ise kaitsta, kuid kui politsei taotleb kinnipidamismäärust, on soovitatav kasutada advokaati. Te võite oma advokaadi ise valida.

Kas mul on õigus kasutada tõlgi abi, kui ma ei mõista menetluse keelt?

Kui te ei mõista soome ega rootsi keelt, leiab kohus teile tõlgi. Tema tasu maksab riik. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake osa [Keelelised õigused \(6\)](#). Kohtuliku arutamise ajal tõlgitakse teile kinnipidamismääruse taotlus, kui te ei ole seda oma advokaadi ja tõlgiga enne istungit läbi lugenud. Vajaduse korral tõlgitakse teile kohtuliku arutamise ajal kõik sõnavõtud.

Kas ma pean kohtus rääkima?

Te ei pea kohtus rääkima. Kui teil on advokaat, võib tema vastata teie eest seoses kinnipidamismääruse taotlusega. Teil on siiski õigus olla isiklikult ära kuulatud, kui te seda soovite.

Kas ma pean andma kohtus muud teavet?

Kohtus ja ka eeluurimise käigus ei pea te väidetava kuriteo kohta andma mingit teavet. Sellest võib sageli siiski abi olla. Teie advokaat aitab teil otsustada, kas parem oleks rääkida ja teave esitada.

Kas mind peetakse kinni või vabastatakse pärast kohtulikku arutamist?

Kui kohus leiab, et teie kinnipidamiseks on olemas alus ja reisikeeld ei ole piisav, võidakse teid kinni pidada. Kui teil ei ole Soomes alalist elukohta, ei saa tegelikult reisikeeldu kohaldada.

Kui kohus leiab, et teie kinnipidamiseks ei ole alust, annab ta käsu teid kohe vabastada. Soomes ei ole võimalik rahalist tagatist esitada. Eelistungi lõpus teid kas peetakse kinni, teie suhtes kohaldatakse reisikeeldu või teid vabastatakse. Isegi kui kohus otsustab, et teid tuleks kinni pidada, ei või seda teha, kui see ei oleks mõistlik näiteks teie tervisliku olukorra tõttu.

Kui teid peetakse kinni, määrab kohus kuupäeva, millal prokurör peab teile süüdistuse esitama. Seda kuupäeva võib prokuröri nõudmisel edasi lükata.

Puudub maksimaalne aeg süüdistuse esitamiseks, kuid see ei tohi olla pikem, kui on vajalik eeluurimise lõpetamiseks ja süüdistuse koostamiseks.

Kui selgub, et süüdistuse esitamiseks antud aeg on liiga lühike, võib kohus seda prokuröri taotlusel pikendada. Kohus peab andma teile ja teie advokaadile võimaluse olla seoses taotlusega ära kuulatud.

Kas eelistung on avalik?

Tavaliselt on kohtuistungid avalikud ja see kehtib ka eelistungite kohta. Üldiselt võib politsei uurimise huvides siiski esitada taotluse eelistungi kinniseks kuulutamiseks ja asja materjalide salastatuses hoidmiseks süüdistuse koostamise ajaks. Eelistungi tulemus tehakse teatavaks alati avalikult.

Kas ma võin esitada apellatsiooni, kui kohus annab korralduse minu kinnipidamiseks?

Te võite kindlaksmääramata tähtaja jooksul esitada apellatsioonikohtule kinnipidamismääruse peale apellatsiooni. Apellatsioonikohus arutab teie apellatsiooni kiirkorras. Reeglina on apellatsioonikohtu menetlus kirjalik.

Kohus peab teie taotlusel teie kinnipidamise uuesti läbi vaadata ja tegema seda isegi siis, kui te ei ole esitanud oma kinnipidamise peale apellatsiooni.

Kinnipidamise küsimust ei pea siiski uuesti läbi vaatama kahe nädala jooksul pärast esimest arutelu. Teie advokaat annab teil rohkem teavet tingimuste kohta, mille alusel te võite leida, et on targem nõuda läbivaatamist. Kui teie kinnipidamise küsimus vaadatakse uuesti läbi, võib selle teha ka videolingi vahendusel. Teie olete sel ajal vanglas kas omaette või koos advokaadiga, ja kohtunik on kohtus kas üks või teie advokaadi juuresolekul, ning te saate suhelda videolingi vahendusel.

Kas ma võin enne kohtumenetlust riigist lahkuda?

Kui kohus otsustab eelistungil, et teid tuleb vabastada, siis te võite riigist lahkuda. Kui kohus kehtestab teie suhtes reisikeeldu, täpsustatakse kohtumääruses keelu sisu. Kui uurimine teie suhtes jätkub ja te olete riigist lahkunud, võidakse teie puudumisel vajaduse korral otsustada teid kinni pidada ning teie kohta tehakse Euroopa vahistamismäärus, kui teiega ei õnnestu ühendust saada.

Prokuröri kaalutlused süüdistuste osas enne kohtuistungit (4)

Mis juhtub enne kohtuistungit?

Politsei toimetab eeluurimist ja kui see on lõpetatud, saadetakse eeluurimistoimik prokurörile. Kui teile on määratud õigusnõustaja, saadetakse toimik ka talle.

Teil ja teie advokaadil on õigus taotleda täiendavad uurimist, kui leiate eeluurimise mingil moel puuduliku olevat. Teil on õigus saada eeluurimistoimikust koopia. Kui teile ei ole õigusnõustajat määratud, ei saadeta teile ega teie advokaadile eeluurimismaterjale automaatselt.

Pärast seda teeb prokurör otsuse süüdistuse esitamise kohta. Kui süüdistus on esitatud, saate koopia süüdistusaktist ning samuti kutsutakse teid kohtuistungile. Süüdistusaktis loetletakse süüdistused ning samuti tõendid ja tunnistajad, keda prokurör kutsub tunnistama teie süü tõestamiseks väljaspool põhjendatud kahtlust.

Teil on õigus nimetada tunnistajad ja esitada tõendid. Üldiselt on parem, kui politsei küsitseb inimesi eeluurimise ajal enne kohtulikku arutamist. Te peaksite oma advokaadilt küsima, mida tuleb teha, kui soovite kedagi tunnistama kutsuda, kuid prokurör ei ole teda nimetanud.

Kas alati toimub kohtuistung?

Kui prokurör leiab, et teie süü ei ole põhjendatud, otsustab ta süüdistusest loobuda (süüdistust mitte esitada) ja siinkohal asi tavaliselt lõpeb. Kui nii juhtub ja teie olete vahi all, vabastatakse teid viivitamata.

Prokurör võib otsustada süüdistusest loobuda, ehkki ta leiab, et olete süüdi. Sellisel juhul leiab prokurör, et kohtuistung ei ole vajalik. Selle põhjuseks võib olla väiksem õigusrikkumine või teie vanus. Kui arvate, et te ei ole kuriteos süüdi, kuigi prokurör arvab vastupidist, on teil õigus anda asi kohtusse otsuse tegemiseks.

Kuriteoohvriil on samuti õigus esitada süüdistus, kui prokurör on otsustanud loobuda süüdistustest teie vastu.

Teatavaid väiksemaid õigusrikkumisi võib [menetleda kirjalikult](#), mis tähendab, et kohtuistungit ei toimugi. Kirjaliku menetluse võib korraldada näiteks siis, kui olete süü omaks võtnud ja nõustunud sellise menetlusega.

Kas ma võin süü omaks võtta enne kohtumenetlust?

Te võite politseile tunnistada, et olete kuriteo toimepanemises süüdi. Teie asi võib siiski jõuda kohtuistungini, kui prokurör esitab süüdistuse ja kirjalik menetlus ei ole võimalik. Kui te tunnistate süüd ja aitate kuritegu uurida, võib see mõnikord aidata vähendada teie karistust, kuid see sõltub kohtulikust arutamisest.

Ülestunnistus ei mõjuta teie apellatsioonioigust ning samuti võite oma ülestunnistuse igal ajal tagasi võtta. Kuid isegi kui te olete ülestunnistuse tagasi võtnud, võib kohus seda teie süü arutamisel siiski arvesse võtta.

Kas süüdistust saab enne kohtumenetlust muuta?

Olenevalt sellest, kuidas uurimine edeneb, võib süüdistust eeluurimise ajal muuta. Samuti võib prokurör esitada teile süüdistuse kuriteos, mis on erinev sellest, milles teid kahtlustatakse, tingimusel et kuriteo peamised asjaolud on tuvastatud eeluurimise ajal (näiteks kahtlustas politsei teid mõrvas, kuid prokurör esitab süüdistuse tapmises). Prokurör võib lisada süüdistusele üksikasju isegi pärast süüdistuse esitamist.

Kas mind võib süüdistada kuriteos, mille eest on mulle teises liikmesriigis juba süüdistus esitatud?

Reeglina ei või teid süüdistada kuriteos, mille eest on teile teises liikmesriigis juba süüdistus esitatud. Kuid sel juhul peab teises liikmesriigis tehtud otsus olema lõplik ja kehtima üks järgmistest tingimustest:

süüdistus tühistati,

teid mõisteti süüdi, kuid teile ei määratud karistust,

karistus on täide viidud või on täitmisel,

karistus on aegunud vastavalt selle riigi õigusnormidele, kus karistus määrati.

Kui leiate, et teile on esitatud süüdistus kuriteos, milles teile on süüdistus juba esitatud teises liikmesriigis, tuleks teil kindlasti sellest rääkida oma advokaadiga.

Politseitoimingute peale kaebuse esitamine (5)

Leian, et politsei on minu suhtes toiminud vääralt. Kellele ma võin kaebuse esitada?

Kui leiate, et politsei on teenistuskohustuste täitmisel toiminud teie suhtes vääralt, võite esitada halduskaebuse. Seejärel uuritakse politsei toiminguid.

Halduskaebus esitatakse kõrgema auastmega politseinikule või seaduse kõrgeimale kaitsjale. Seaduse kõrgeimad kaitsjad on [õiguskantsler](#) ja [parlamentaarne ombudsman](#). Kaebus tuleb esitada kirjalikult vabas vormis.

Kui kahtlustate, et politsei on toime pannud kuriteo, võite esitada politsei kohta sellekohase avalduse. Politseil on kohustus teie teabe põhjal avaldus alati registreerida. Kui politseinikku kahtlustatakse kuriteos, juhib eeluurimist alati prokurör. Sel juhul on vaid prokuröri õigus otsustada, kas on alust kahtlustada kuriteo toimepanemist ja kas tuleb korraldada eeluurimine. Politsei peab saatma kuriteo kohta tehtud avalduse viivitamata asjaomasele prokurörile, et saaks määrata vastutava eeluurija. Samuti on teil õigus teada, kas eeluurimine algatati ja kuidas eeluurimine edeneb.

Kui politsei kohtles teid vääralt, peaksite alati küsima oma advokaadilt, mida selles suhtes ette võtta.

Keelelised õigused (6)

Kui teid kahtlustatakse kuriteos, on teil õigus kasutada soome või rootsi keelt eeluurimise kõikides etappides. Kui te ei räägi soome ega rootsi keelt, leitakse teile tõlk nii ülekuulamise kui ka kohtumenetluse ajaks. Samuti on teil õigus kasutada tõlgi abi, kui te räägite oma advokaadiga ülekuulamise ajal. Te ei pea tõlgile maksta.

Mõned politseinikud valdavad inglise keelt ja erandjuhtudel ka teisi keeli ning saavad ülekuulamise viia läbi nendes keeltes. Kui leiate, et teie ja politseinik ei saa üksteisest aru vähese keeleoskuse tõttu, on teil õigus nõuda tõlki. Ülekuulamise sisu mõistmine on väga oluline, et saaksite ülekuulamisprotokollile enda nimel kirjutada.

Asutused ei pea kõiki eeluurimise ajal kogutud materjale tõlkima keelde, mida valdate. Eeluurimismaterjale üldiselt ei tõlgita. Seepärast on oluline, et teil oleks advokaat, kes mõistab eeluurimisel kasutatavat keelt. Süüdistusakt tõlgitakse teile kirjalikult või suuliselt.

Seonduvad lingid

[Kohtusüsteem](#)

[Justiitsministeerium](#)

[Eeluurimisseadus \(rootsi keeles\)](#)

[Kriminaalmenetluse seadus](#)

[Kriminaalmenetluse seadus \(rootsi keeles; mitteametlik tõlge\)](#)

[Sunnimeetmete seadus \(rootsi keeles\)](#)

[Politsei](#)

[Kinnipidamisseadus \(rootsi keeles\)](#)

[Soome ja Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline leping, mis käsitleb väljaandmist õigusrikkumise alusel](#)

[Soome ja Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline leping, mis käsitleb väljaandmist õigusrikkumise alusel \(rootsi keeles; mitteametlik tõlge\)](#)

[Lisateave sunnimeetmete kohta](#)

[Lisateave sunnimeetmete kohta \(rootsi keeles\)](#)

[Politseitoimingute peale kaebuse esitamine](#)

[Politseitoimingute peale kaebuse esitamine \(rootsi keeles\)](#)

[Keeleseaduse teatmik rootsi keeles](#)

Viimati uuendatud: 30/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [fi](#) originaalkeelset

versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti

tõlgivad.

3. Minu õigused kohtumenetluse ajal

Kus toimub kohtumenetlus?

Kriminaalmenetlused toimuvad tavaliselt esimese astme üldkohtus. Neid nimetatakse [piirkonnakohtuteks](#). Üldjuhul arutatakse kohtuasja selles kohtus, mille piirkonnas väidetav kuritegu toime pandi. Kohtumenetlus on tavaliselt [avalik](#). See tähendab, et igaüks võib teie kohtumenetluse juures viibida. Kohus võib siiski teatavatel juhtudel, näiteks seksuaalkuritegudega seotud asjade puhul, muuta kohtuistungit täielikult või osaliselt kinniseks. Sama kehtib siis, kui olete süüdistuse esitamise ajal noorem kui 18 aastat.

Kohtu koosseis on kohtuasja olemusest. Teie kohtuasja võib arutada üks kohtunik või üks kohtunik ja kolm [rahvakohtunikku](#) või kaks kohtunikku ja kolm kuni neli rahvakohtunikku või kolm kohtunikku. Reeglina sõltub kohtu koosseis kuriteo raskusastmest.

Kas süüdistust saab kohtumenetluse ajal muuta?

Tavaliselt ei saa süüdistust pärast selle esitamist muuta. Prokurör võib siiski süüdistust laiendada veel ühe teo hõlmamiseks, kui kohus peab seda esitatud tõendite põhjal asjakohaseks.

Kui prokurör kitsendab süüdistust või teatab uuest õigusnormist, mida süüdistusaktis ei mainitud, või esitab uue süüdistust toetava asjaolu, siis seda ei käsitata süüdistuse muutmisenä.

Kui tunnistate end süüdi kõikides või osades süüdistuse punktides kohtumenetluse jooksul, puudub kohtul vajadus ära kuulata nii palju tõendeid. Lihtsamate kriminaalasjade puhul on süüdistatava ülestunnistus kohtuotsuse tegemiseks tavaliselt piisav. Kuid mida raskem on kuritegu, seda rohkem tõendeid on lisaks ülestunnistusele vaja.

Millised on minu õigused kohtumenetluse ajal?

Teil on alati õigus olla kohtumenetluse ajal kohal, välja arvatud juhul, kui teie asja üle otsustatakse nõupidamistoas [kirjalikul menetlusel](#). Sellisel juhul on maksimaalne karistus üheksakuuline vangistus. Kuid kui karistus on kuuekuulisest vangistusest pikem, peab kohus lubama teil teha suulise avalduse.

Mõne väiksema õigusrikkumise puhul võidakse teile määrata karistus isegi siis, kui teid ei ole kohal. Sellisel juhul võib karistuseks olla rahaträlv või maksimaalselt kolmekuuline vangistus ja vara konfiskeerimine kuni 10 000 euro ulatuses.

Kui teid kutsutakse kohtuistungile kohale isiklikult, peate olema kohal kogu kohtumenetluse jooksul, välja arvatud siis, kui kohus lubab teil lahkuda. Kui teil on vaja tõlgi abi, leitakse teile tõlk. Täiendava teabe saamiseks oma keeleliste õiguste kohta vaadake [Teabelehte nr 2](#).

Teil on õigus korraldada oma kaitse ise. Samuti on teil õigus kasutada advokaadi abi. Kui te ilmute kohtuistungile advokaadita ja kohus leiab, et te ei suuda end ise kaitsta, võib kohus anda advokaadile käsu olla teie õigusnõustaja isegi teie tahte vastaselt. Põhimõtteliselt on teil õigus vahetada advokaati igal ajal.

Teil on õigus, kuid mitte kohustus, kohtuistungil rääkida. Süüdistatavana ei ole teil kohustust aidata kohtul tõendada oma süüd. Kui te tahate, et teid teie asjas ära kuulatakse, ei pea te tõtt rääkima, välja arvatud isikuandmete ja sissetuleku kohta. Kohus võrdleb teie ütlusi teiste asjas ära kuulatud isikute ütlustega ja tõenditega ning seejärel otsustab teie ütluste usaldusväärsuse üle.

Millised on minu õigused seoses minu vastu esitatud tõenditega?

Teil on õigus tõenditega tutvuda, kui see ei ohusta eeluurimist. Põhimõtteliselt võib kohtus teie vastu kasutada kõiki tõendeid. Kohus võib siiski piirata tõendite esitamist ja tunnistajate kuulamist, kui on selge, et need ei mõjuta kohtuotsuse langetamist.

Teil on ka õigus esitada oma tõendid ja kutsuda oma tunnistajad. Te peaksite leidma ja esitama sellised tõendid ja tunnistajad võimalikult vara, kuid te võite need esitada esimest korda ka kohtuistungil või isegi apellatsioonimenetluse ajal. Kuid kui esitate uusi tunnistajaid või tõendeid väga hilises etapis, võivad kohtul tekkida kahtlused nende olulisuse suhtes, kui ta teie süüd arutab.

Teil ja teie advokaadil on õigus esitada küsimusi kõikidele tunnistajatele. Kui kasutate advokaadi abi, esitab üldiselt kohtus küsimusi teie nimel tema.

Soomes kohtutel on täielik õigus otsustada tõendite üle. See tähendab, et kohus otsustab iga tõendi ja tunnistaja tähtsuse üle.

Kas arvesse võetakse minu kohta karistusregistris sisalduvat teavet?

Kui teie kohta on Soome [karistusregistris andmed](#), võetakse neid karistuse määramisel arvesse. Karistusregistri andmed võivad mõjutada seda, kas teie karistuseks on reaalne või tingimisi vangistus. Lisaks võib see teie karistust raskendada, kui kohus leiab, et teie eelmised kuriteod näitavad, et te ei austa seadust.

Varasem karistus Soomes võib teie karistust ka kergendada, kui praegu kohtus arutatavat süüdistust oleks saanud arutada koos varasemate süüdistustega. Kohus võib arvesse võtta teises liikmesriigis määratud reaalselt vangistust ja üldkasulikku tööd, et karistust kohandada.

Mis juhtub kohtumenetluse lõpus?

Kohtuistung lõpeb kohtuotsusega, mis esitatakse kas samal päeval või hiljem nõupidamistoas. Kohtuotsusega võidakse teid süüdi mõista kõikides või osades süüdistuse punktides või võidakse teid süüdistustest vabastada.

Kui kohus tunnistab teid süüdi, on võimalik kohaldada järgmisi karistusi:

Reaalne vangistus

Reaalne vangistus võib ulatuda 14 päevast kuni eluaegse vangistuseni. Kui karistuseks on üle kahe aasta vangistus, siis on see alati reaalne.

Tingimisi karistus

Kuni kaheaastast vangistust võib kohaldada tingimisi, kui kohus peab seda asjakohaseks. Teile võidakse karistuseks määrata rahaträlv ja ka tingimisi vangistus või kui tingimisi karistus on pikem kui üks aasta, siis 20–90 tundi üldkasulikku tööd.

Tingimisi kohaldatava vangistusega kaasneb alati vähemalt ühe- kuni kolmeaastane katseaeg. Kui te ei pane sel perioodil toime uusi kuritegusid, ei pöörata teie vanglakaristust täitmisele. Kui panete sel perioodil toime uue kuriteo ja teile mõistetakse seetõttu reaalne vangistus, võib kohus anda korralduse pöörata ka teie tingimisi karistus täitmisele.

Üldkasulik töö

Kuni kaheksakuulise tingimisi vangistuse võib asendada [üldkasuliku tööga](#). Sel juhul on üldiselt vajalik, et teil oleks Soomes elukoht. Üldkasulikku tööd ei saa kohaldada, kui teid on varem reaalset vangist mõistetud või teile on varem määratud üldkasulik töö.

Alaealise karistus

Kui te olete noorem kui 18 aastat ja panete toime kuriteo, võidakse teile määrata [alaealise karistus](#). See on noortele õigusrikkujatele mõeldud spetsiaalne karistus. See on rahaträlvist karmim, kuid reaalsest vangistusest leebem.

Rahaträlv

Väiksemate õigusrikkumiste eest võidakse teile määrata rahaträlv. Rahaträlv määratakse [trahviühikutes](#). Ühikute väikseim arv on üks ja suurim 120. Kui teile määratakse rahaträlv korraga mitme kuriteo eest, võib suurim trahviühikute arv olla suurem.

Ühe trahviühiku suurus sõltub teie sissetulekust kohtumenetluse ajal. Praegu on väikseim trahviühiku suurus 6 eurot.

Kui te ei maksa kohtu määratud rahaträlv, võib selle asendada vangistusega. Kolm maksmata trahviühikut vastab ühele vanglapäevale.

Milline on kuriteoohvri roll kohtumenetluse ajal?

Soomes on kuriteoohvri ehk kannatanud poole roll kohtumenetluse ajal üsna tähtis. Kannatanud pool võib ühineda prokuröri esitatud süüdistusega või esitada erineva süüdistuse. Tal on samuti õigus esitada süüdistus, kui prokurör on otsustanud süüdistustest loobuda. Lisaks võib kannatanud pool nõuda hüvitist kuriteos kahtlustatavalt isikult

Kannatanud poolelt küsitakse tavaliselt eeluurimise jooksul, kas ta nõuab kahtlustatavale karistust ja/või temalt hüvitist kuriteo eest. Kannatanud pool võib esitada oma nõudmised ka kohtuistungil.

Seonduvad lingid

- [Üldkohtutes toimuva kohtumenetluse avalikkuse seadus \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)
- [Kriminaalmenetluse seadus \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)
- [Kriminaalseadustik \(inglise keeles\)](#) ja [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)
- [Justiitsministeeriumi teatmik piirkonnakohtu kriminaalmenetluste kohta \(rootsi keeles\)](#)
- [Justiitsministeeriumi teatmik kuriteos kannatanutele](#)
- [Kohtumenetluse seadustik](#), ka [rootsi keeles \(mitteametlik tõlge\)](#)
- [Õigusregistrikeskus](#)

Viimati uuendatud: 30/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

4. Minu õigused pärast seda, kui kohus on langetanud otsuse

Kas ma võin edasi kaevata?

Teil on õigus piirkonnakohtu otsus kaevata edasi apellatsioonikohtule. Kui soovite apellatsiooni esitada piirkonnakohtu otsuste peale, mis tehti istungi ajal (kus ei kuulatud tunnistajat), võite seda üldiselt teha vaid siis, kui esitate apellatsiooni kohtuotsuse peale.

Piirkonnakohtu otsuse peale apellatsioonikohtule apellatsiooni esitamise tähtaeg on 30 päeva. Teil on piirkonnakohtu teavitamiseks aega seitse päeva, kui te ei ole otsusega rahul ja kavatsete edasi kaevata. Apellatsioon tuleb esitada kirjalikult. See tuleb adresseerida [apellatsioonikohtule](#) ja esitada [piirkonnakohtule](#), kes antud asjas otsuse tegi.

Te võite otsuse peale esitada apellatsiooni, kui leiate, et kohus ei hinnanud tõendeid korrektselt ja/või arvate, et kohtus tõlgendas õigust valesti.

Vastaspooltel, st prokuröri ja kuriteo ohvritel (nende olemasolul), on samasugune apellatsioonioigus nagu teil.

Mis juhtub siis, kui ma esitan apellatsiooni?

Kui te esitate apellatsiooni, ei pöörata teie karistust täitmisele, välja arvatud juhul, kui kohus annab selleks käsu. Kui kohus annab käsu teie kinnipidamiseks või kinnipidamise pikendamiseks, võite te erandkorras esitada selle otsuse peale apellatsiooni. Apellatsioonikohus arutab kinnipidamist kiirkorras ja eraldi peamisest kohtuasjast.

Kui te olete apellatsiooni esitamise ajal vanglas ja nõuate vabastamist, võib apellatsioonikohus anda käsu teid vabastada, kuni apellatsioonikohus teeb otsuse peamises kohtuasjas.

Menetlusaeg apellatsioonikohtus on erinev. Kui teid on kinni peetud, menetletakse teie apellatsiooni tavaliselt kiiremini. Kui te ei nõustu tõenditega antud hinnanguga, peab apellatsioonikohus tavaliselt korraldama kohtuistungi ning tõendid arutatakse uuesti läbi. See tihti peale aeglustab protsessi. Igal juhul võib apellatsioonikohtul apellatsioonide menetlemiseks kuluda mitu kuud.

Kui vastaspool ei ole teatanud, et nad ei ole rahul piirkonnakohtu otsusega, ja teie otsustate apellatsiooni esitada, ei ole vastaspoolel vaja vaidlustamissoovist teada anda, kuid neil on endiselt õigus esitada vastuapellatsioon 14 päeva jooksul pärast esialgse apellatsiooniperioodi lõppemise kuupäeva. Vastuapellatsioon võivad nad näiteks nõuda karistuse või hüvitise suurendamist. Kui te tühistate oma apellatsiooni, langevad ära ka vastuapellatsioonid.

Te võite esitada uusi tõendeid või nimetada uusi tunnistajaid oma apellatsiooni toetuseks. Uute tõendite esitamine on kriminaalmenetluse ajal lubatud isegi kohtuistungi ajal apellatsioonikohtus.

Mis toimub apellatsioonimenetluse ajal?

Pärast apellatsiooni esitamist saadetakse see teavitamise eesmärgil vastaspooltele, st prokuröride ja kuriteo ohvritele. Vastaspoolel peavad apellatsioonile vastama määratud kuupäevaks. Kui vastaspoolel esitavad apellatsiooni, saadetakse nende apellatsioonid teavitamise eesmärgil ka teile.

Pärast apellatsioonide kirjalikku esitamist otsustab apellatsioonikohus, kas ta korraldab kohtuistungi. Kohtuistung tuleb korraldada siis, kui üks pooltest seda nõuab ja kui apellatsioonikohtu lahend sõltub sellest, kas piirkonnakohtu hindas suuliste tunnistuste usaldusväärsust nõuetekohaselt.

Kohus võib teie apellatsiooni samuti läbi vaadata, kui kohtuistungit ei ole vaja ja apellatsioonikohtu kolm liiget on veendunud, et piirkonnakohtu otsus on õige. Sellisel juhul ei analüüsita teie apellatsiooni edasi ja piirkonnakohtu otsus on lõplik.

Mis juhtub, kui apellatsioon rahuldatakse või kui seda ei rahuldata?

Apellatsioonikohus analüüsib piirkonnakohtu lahendi vastavust nõuetele apellatsioonis taotletud ulatuses. Kui leiate, et piirkonnakohtu otsus oli täiesti vale, võib apellatsioonikohus teie apellatsiooni tulemusena tühistada kõik süüdistused ja hüvitisnõuded. Apellatsioonikohus võib teie apellatsiooni rahuldada ka osaliselt. Näiteks võib apellatsioonikohus leida samamoodi, et olete süüdi, kuid võib teie karistust vähendada.

Kui teie apellatsioon jäetakse rahuldamata, peate tavaliselt tasuma kõik tõendite esitamise kulud, mida riigil tuli kanda, ning samuti kuriteoohvri õigusabi kulud. Kui teie apellatsioon rahuldatakse osaliselt, on olemas võimalus, et te ei pea neid kulusid tasuma. Kui teie apellatsioon rahuldatakse, võite saada ka hüvitist oma õigusabi kulude katteks, välja arvatud juhul, kui need tasus riik.

Kui teie apellatsiooni tõttu süüdistused tühistatakse ja apellatsioonikohtu otsus on lõplik, kustutatakse kõik asjaomased kanded teie karistusregistri andmetest.

Kohtumenetluse kõikidel pooltel on õigus esitada apellatsioon apellatsioonikohtu otsuse peale, esitades Ülemkohtule taotluse [apellatsioonimenetluse loa](#) saamiseks. Kriminaalasjade puhul antakse apellatsioonimenetluse luba väga harva. Praktika näitab, et apellatsioonimenetluse loa saamiseks peab teie kohtuasjal olema pretsedendi väärtus. See tähendab, et sellel peab olema üldisem tähtsus. Apellatsioonimenetluse luba ei anta üldiselt kunagi lihtsalt seetõttu, et teie leiate, et apellatsioonikohus on tõendeid valesti hinnanud.

Kui menetlusalust antakse, vaatab Ülemkohus teie asja uuesti läbi kas täielikult või siis ulatuses, mida menetlusalust võimaldab (näiteks karistuse määramine). Reeglina on Ülemkohtu arutelud kirjalikud. Otsus on lõplik, kui Ülemkohus otsustab menetlusalust mitte anda või kui luba antakse ja tehakse otsus. Kui keegi ei esita piirkonnakohtu või apellatsioonikohtu otsuse peale apellatsiooni, on otsus lõplik hiljemalt apellatsioonitähaja lõppedes. Otsus pööratakse täitmisele hiljemalt siis, kui otsus muutub lõplikuks.

Ma olen pärit teisest liikmesriigist. Kas mind võidakse pärast kohtumenetlust saata tagasi sellesse liikmesriiki?

Kui teile määratakse karistus, võidakse teil keelata Soome sisenemine või teid võidakse saata välja teise liikmesriiki. Seda võib teha siis, kui ametiasutused leiavad, et ohusate avalikku korda ja julgeolekut. Praktika näitab, et teid ei saadeta riigist välja, kui teid ei ole süüdi mõistetud üsna raskes kuriteos. Üksnes seda asjaolu, et olete kuriteos süüdi, ei saa kasutada teie väljasaatmise põhjusena.

 Soome Migratsiooniamet otsustab, kas teid tuleb riigist välja saata. Samal ajal on ametil õigus keelata teil riiki siseneda kuni 15 aasta jooksul. Te võite esitada selle otsuse peale kaebuse **halduskohtule**.

Süüdistusi ei kanta **karistusregistrisse**. Kui teid mõistetakse süüdi, kantakse teie karistusregistri andmetesse järgmised karistused:

reaalne või tingimisi vangistus,

tingimisi vangistus koos rahatrahvi, üldkasuliku töö või käitumiskontrolliga,

üldkasulik töö reaalse vangistuse asemel,

alaealise karistus või trahv alaealise karistuse asemel,

riigiametniku kohalt taandamine,

karistusest vabastamine süüvõimetuse tõttu.

Karistusregistri andmeid hoitakse **õigusregistrikeskuses**. Teave ei ole avalik, kui ametiasutused võivad seda teavet näha vastavalt õigusaktides sätestatud korrale. Lisaks võib teavet saata ka väljapoole ELi/EMP ala **kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsiooni** alusel.

Kõik karistusregistri kanded kustutatakse pärast seda, kui lõplikult muutunud otsuse esialgsest kuupäevast on möödunud kindlaksmääratud aeg. Kanded, mis ei ole seotud reaalse vangistusega, kustutatakse viie aasta pärast. Kuni kahe aasta pikkuseid reaalseid vangistusi ja üldkasuliku tööd kajastavad kanded kustutatakse kümne aasta pärast. 2–10 aasta pikkuseid reaalseid vangistusi kajastavad kanded kustutatakse 20 aasta pärast. Üle viie aasta pikkuseid vangistusi kajastavad kanded kustutatakse, kui isik sureb või saab 90 aastaseks.

Teabe karistusregistris hoidmise peale ei saa vastuväidet esitada. Teil on siiski õigus teatavatel juhtudel **kontrollida**, millist teavet karistusregister teie kohta sisaldab.

Seonduvad lingid

 Kriminaalmenetluse seadus, ka **rootsi keeles (mitteametlik tõlge)**

 Kriminaalseadustik, ka **rootsi keeles (mitteametlik tõlge)**

 Karistusregister, ka **rootsi keeles (mitteametlik tõlge)**

 Kriminaalkaristuste amet, ka **rootsi keeles**

 Menetlemine apellatsioonikohtus, ka **rootsi keeles**

Viimati uuendatud: 30/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset

versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti

tõlgivad.

5. Liiklusnõuete rikkumised

Kuidas käsitletakse väiksemaid liiklusnõuete rikkumisi?

Tavaline karistus väiksema liiklusnõuete rikkumise korral on kindlaksmääratud rahatrahv. Seda võib kohaldada õigusrikkumiste korral, mille eest ette nähtud kõige kõrgem karistus on rahatrahv või kuni kuuekuuline vangistus. Kindlaksmääratud rahatrahv võib olla 10–115 eurot. Sellise trahvi võib määrata politseinik, piirivalvur või tollitöötaja.

Kui te ei nõustu teie suhtes kohaldatud kindlaksmääratud rahatrahviga, on teil õigus esitada asi piirkonnakohtusse. Seejärel peate teavitama selle piirkonnakohtu registriosakonda, kelle piirkonnas õigusrikkumine toimus. Te peate seda tegema ühe nädala jooksul pärast trahviteate kättesaamist. Piirkonnakohtu otsuse peale kindlaksmääratud rahatrahvi kohta apellatsiooni esitada ei saa.

Kui konkreetse liiklusnõuete rikkumise korral ei saa kohaldada kindlaksmääratud trahvi, võib politsei koostada summaarse trahvinõude ja saata selle prokuröridele kinnitamiseks. Sellisel juhul ei ole rahatrahv kindla suurusega. Karistus määratakse **trahviühikutes**. Teil on õigus esitada vastuväidet summaarse trahvinõude suhtes. Selleks peate esitama vastuväidet prokuröridele.

Kui te esitate summaarse trahvinõude suhtes vastuväited ja prokurör otsustab esitada teile süüdistuse, tegeleb piirkonnakohtus sellega kui tavapärase kriminaalasjaga. Sel juhul on teil samuti apellatsiooni esitamise õigus nagu tavapärase kriminaalasja korral (vt **Teabeleht nr 4**).

Liiklusnõuete rikkumise eest kohaldatud kindlaksmääratud rahatrahve ja summaarseid trahvinõuete suhtes tehtud otsuseid võib **täitmisele pöörata** ka teises liikmesriigis.

Kui te rikute peatumis- ja parkimiseeskirju, tuleb teil maksta viivistasu. Viivistasu otsuse võib teha politsei või omavalitsuse liikluskorraldaja. Viivistasu suurus on 10–50 eurot olenevalt kohast. Näiteks **Helsingis** on see kesklinnas 50 eurot ja teistes piirkondades 40 eurot.

Teil on õigus viivistasu vaidlustada. Sellisel juhul peate oma vastuväited esitama liikluskorraldaja büroole kahe nädala jooksul pärast maksenõude kuupäeva.

Kui liikluskorraldaja büroo nõustub teie vastuväidetega, tühistab ta maksenõude. Kui vastuväidetega ei nõustuta, on teil õigus esitada selle kohta kaebus **halduskohtule**. Te peate kaebuse esitama 30 päeva jooksul pärast kuupäeva, millal teid teavitati eitavast otsusest. Halduskohtu otsus on lõplik.

Viivistasu ei saa täitmisele pöörata teises liikmesriigis, kuna see on halduskaristus.

Kas sellised õigusrikkumised kantakse karistusregistrisse?

Rahatrahve ei kanta karistusregistrisse. Kui teie suhtes kohaldati kindlaksmääratud rahatrahvi või teile koostati summaarne trahvinõue, ei kanta neid teie karistusregistri andmetesse. Viivistasu ei ole trahv, vaid halduskaristus ning seega ei kanta ka seda karistusregistrisse.

Seonduvad lingid

 Automaatne kiiruse mõõtmine

Viimati uuendatud: 30/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.